

Filozofické aspekty výchovy či zkoumání teorie výchovy je filozofickou, teoretickou disciplínou, která si klade za úkol cíle a smysl výchovy jak obecně, tak především pro konkrétního jednotlivce v souvislosti s jeho posláním ve společnosti. Je to disciplína blízká pedagogice a každý správný pedagog by měl znát a postřehnout správné filozofické aspekty výchovy, které infiltuje do své profese v praxi. Analýza současné doby a role člověka v ní nám s Baumanovými východisky umožní pochopit a reinterpretovat některé sociologické fenomény současnosti. Když spojíme aspekty sociologické, získá posláním člověka ve společnosti cíl a smysl jeho výchovy ucelený komplex, na jehož základě je dále možné se zabírat jednotlivými možnostmi s jejich pro i proti. Pro boj s „nepřítelem“ je nutné více se vnořit do mechanismů a pochodů, doslova ohýbajících náš současný svět s jeho uspořádáním hodnot, pochopit je a vyvrátit, selektovat či nahradit hodnotami skutečně hodnotnými.

Analýza a syntéza patří mezi základní a nejčastěji užívané vědecké metody, a proto i zde je k tématu přistupováno z analytického hlediska. Jedná se o dekompozici celku na dílčí, hlavní a vybrané části (výchovné cíle, výchova a víra, současná, moderní a pluralitní společnost), která se snaží nalézt a identifikovat jejich podstatné vlastnosti, stejně jako vystihnout a popsat jejich podstatu. Na druhou stranu text pomocí syntetické metody usiluje o komparaci filozofických východisek zkoumaných autorů, jejich tezí a antitezí. Což je rovněž cílem a základním určením celé práce. Přínosem a hlavním zdrojem byly hlavně Brezinkovy knihy věnované tématu filozofie výchovy, Baumanovy publikace popisující současný, pulsující svět a dále i dostupné literární rešerše, odborné zahraniční články a výzkumy a některá klasická díla. Základní literatura diplomové práce je převážně česká a veřejně dostupná. Jedním z důvodů, proč jsou východiska tvořena z této literatury, je obecný nedostatek literatury k tématu filozofických aspektů výchovy. Podkladů, které se zabývají dílčími aspekty filozofie výchovy, je nedostatek. Vzhledem k tomu, že tyto aspekty úzce souvisí s dobou a věkem, v němž má být filozofie výchovy spolu s jejími přínosy užita, má současný stav poznání daného tématu mnohé mezery, které je třeba doplnit, objevit a objasnit.

Zygmunt Bauman a Wolfgang Brezinka jsou současní autoři, kteří velmi podnětným způsobem vystihují charakteristiky i úskalí nynější postmoderní éry v daných oblastech. Současný stav filozofie výchovy je v určitém sepětí s odrazem sociálních a kulturních změn ve společnosti. Hlavním potenciálem filozofie výchovy je rozvíjet pedagogiku, shromažďovat a vyhodnocovat pedagogický materiál a zkoumat výchovu ve vztahu k podstatě člověka, gnoseologii a etice. Vytratila se idea, o které věděla a ctěla ji již

společnost antické polis. A tak my ji dnes musíme znovu zkoumat, nalézt a dost možná i přizpůsobit aktuálním podmínkám s jejich danými specifiky. V Čechách se fenomenologickou filozofií výchovy zabýval Jan Patočka, který navazuje na zakladatele tohoto směru Eugena Finka.

Práce je strukturována do čtyř kapitol. První kapitolou je hlubší souvislé nahlédnutí do tématu o řecké filozofii. Dále se práce zaměřuje na hodnotovou výchovu u Wolfganga Brezinky, kapitola je detailněji strukturována na výchovné cíle a výchovu a víru. Třetí kapitola poukazuje na filozofické aspekty výchovy v díle Zygmunta Baumana, které úzce souvisí s proměnami hodnot a postoji moderny a postmoderny. Poslední kapitola obsahuje snahu o komparaci filozofických východisek výchovy autorů, jimiž se zabývá tato práce.

Poznat aspekty filozofie výchovy a umět je aplikovat společně se snahou učinit současnou společnost lepší je důležité pro nás i následující generace. Předložit argumenty a zaujmout správný přístup, který mnohdy chybí, byl zničen, nebo se vytratil. Aby byl opět dán pravý smysl vzdělání, v souvislosti s probíhajícím aktuálním a modernizujícím se trendem, je třeba jej správně uchopit. Jeví se to jako jediná možnost a správné východisko i potenciálního obohacení pro společnost. Je to směr a vize lepší budoucnosti.